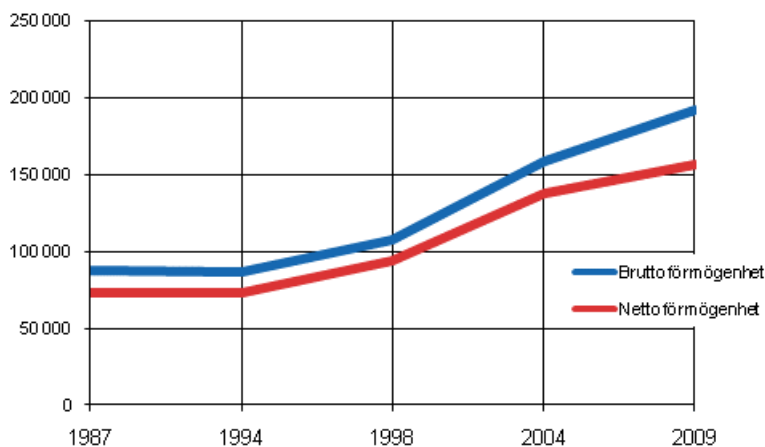

Hushållens förmögenhet 2009

Skuldsättning ökade förmögenhetsskillnaderna något

År 2009 hade hushållen en genomsnittlig bruttoförmögenhet på 192 000 euro och en nettoförmögenhet på 157 000 euro per hushåll. Bruttoförmögenheten var till sitt realvärde en femtedel (21 %) större än under det föregående undersökningsåret 2004, medan nettoförmögenheten ökade med 14 procent under samma period. Skuldsättningsutvecklingen har ökat skillnaden mellan brutto- och nettoförmögenheten under de senaste åren. Uppgifterna framgår av resultaten från Statistikcentralens undersökning om hushållens förmögenhet år 2009.

Hushållens brutto- och nettoförmögenhet 1987–2009, euro per hushåll

Skuldsättningen syns också i utvecklingen av de relativa förmögenhetsskillnaderna. De relativa bruttoförmögenhetsskillnaderna är så gott som oförändrade jämfört med 2004, men skillnaderna i nettoförmögenhet har ökat något. Den s.k. Ginikoefficienten, som beskriver förmögenhetsskillnaderna med ett tal, var för bruttoförmögenheten så gott som oförändrad 2004 och 2009, medan koefficienten för nettoförmögenheten steg med omkring 4 procentenheter till 66,6 procent. Gini-koefficients högsta möjliga värde är 100, vilket skulle innebära att ett enda hushåll får all förmögenhet. Ginikoefficientens lägsta möjliga värde är 0, vilket skulle innebära att alla hushåll har lika stor förmögenhet.

Innehåll

1. Skuldsättning ökade förmögenhetsskillnaderna något.....	3
2. Förmögenheten ökar och blir mångsidigare med åldern.....	4
3. Välbärgade har pengar till börsplaceringar.....	5
4. Unga vuxna har den största skuldbördan.....	6
5. Hushåll som bor i urbana kommuner äger en tredjedel av skogarna.....	9
6. Förmögenhet, skulder och inkomster 2009.....	10
7. Undersökningsmetoder.....	11

Tabeller

Tabell 1. Hushållens tillgångar, skulder och inkomster 1994, 2004 och 2009, euro per hushåll.....	10
---	----

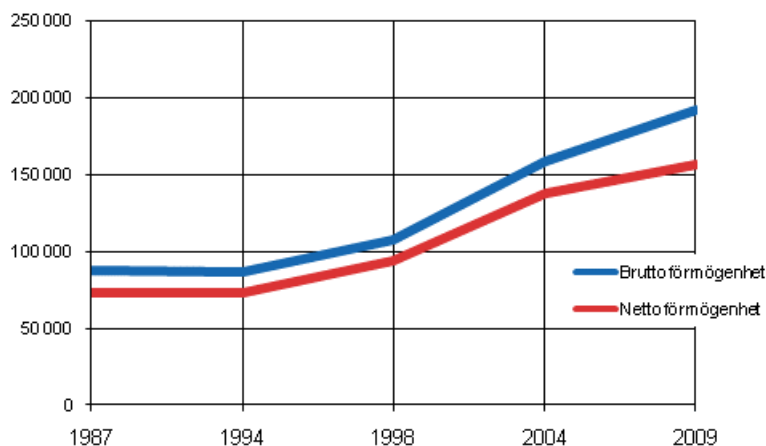
Figurer

Figur 1. Hushållens brutto- och nettoförmögenhet 1987–2009, euro per hushåll.....	3
Figur 2. Ägandet av placeringsbostäder per typ av hushåll 2009, euro per hushåll och ägarnas andel av hushållen..	4
Figur 3. Hushållens ägande av börsaktier och fondplaceringar per inkomstdecil 2009, euro per hushåll och ägarandel av hushållen.....	5
Figur 4. Andelen hushåll som tagit skuld 1987–2009, procent av hushållen.....	6
Figur 5. Index som beskriver skuldbeloppen i den lägsta, femte och högsta bruttoförmögenhetsdecilen 1987–2009 (år 1987 = 1).....	6
Figur 6. Skuldbördan (skulderna i förhållande till förmögenheten) för alla hushåll och skuldsatta hushåll, procent..	7
Figur 7. Bostadens värde, totala skulder och bostadsskulder för boende i ägarbostäder per åldersgrupp 2009, euro per hushåll som bor i ägarbostad.....	8

1. Skuldsättning ökade förmögenhetsskillnaderna något

År 2009 hade hushållen en genomsnittlig bruttoförmögenhet på 192 000 euro och en nettoförmögenhet på 157 000 euro per hushåll. Bruttoförmögenheten var till sitt realvärde en femtedel (21 %) större än under det föregående undersökningsåret 2004, medan nettoförmögenheten ökade med 14 procent under samma period. Skuldsättningsutvecklingen har ökat skillnaden mellan brutto- och nettoförmögenheten under de senaste åren (diagram 1). Förmögenheten ökade särskilt mycket från 1998 till 2004, men därefter har tillväxten mattats av. Statistikcentralens första förmögenhetsundersökning gjordes 1987. Realvärdet av hushållens bruttoförmögenhet ökade 2,2-faldigt mellan 1987 och 2009.

Figur 1. Hushållens brutto- och nettoförmögenhet 1987–2009, euro per hushåll

Skuldsättningen syns också i utvecklingen av de relativa förmögenhetsskillnaderna. De relativa bruttoförmögenhetsskillnaderna är så gott som oförändrade jämfört med 2004, men skillnaderna i nettoförmögenhet har ökat något. År 2009 ägde den förmögnaste tiondelen 39 procent av bruttoförmögenheten, vilket var på samma nivå som 2004. Den s.k. Ginikoefficienten, som beskriver förmögenhetsskillnaderna med ett tal, var för bruttoförmögenheten så gott som oförändrad 2004 och 2009, medan koefficienten för nettoförmögenheten steg med omkring 4 procentenheter till 66,6 procent.

Förändringarna i förmögenhetsskillnaderna berättar inte direkt om förändringarna i förmögenheten. Den förmögnaste tiondelens bruttoförmögenhet ökade med 24 procent från år 2004. Detta var omkring tre procentenheter mer än den genomsnittliga förändringen. När medeltalet för den förmögnaste decilens bruttoförmögenhet ökade med 144 000 euro från 2004, var de låga förmögenhetsvärdena för de tre minst bemedlade decilerna nästan oförändrade. Värdena för nettoförmögenheten i de två minst bemedlade förmögenhetsdecilerna var negativa, på samma sätt som under de tidigare undersökningsåren.

De finländska hushållens förmögenhet bygger fortfarande på bostäder, eftersom omkring två tredjedelar av hushållen bor i en ägarbostad. Ägarbostädernas andel av bruttoförmögenheten är 56 procent. Mindre bemedlade äger inte bostäder, medan nästan alla hushåll i den högsta förmögenhetsdecilen har en ägarbostad. Som tvåa kommer fritidsbostäder, vilkas andel är omkring 11 procent. Andelen andrabostäder och placeringsbostäder är 9 procent. Börsaktiernas och fondplaceringarnas andel minskade i recessionen på 1990-talet till under ett par procent, men har därefter ökat till 6 procent.

2. Förmögenheten ökar och blir mångsidigare med åldern

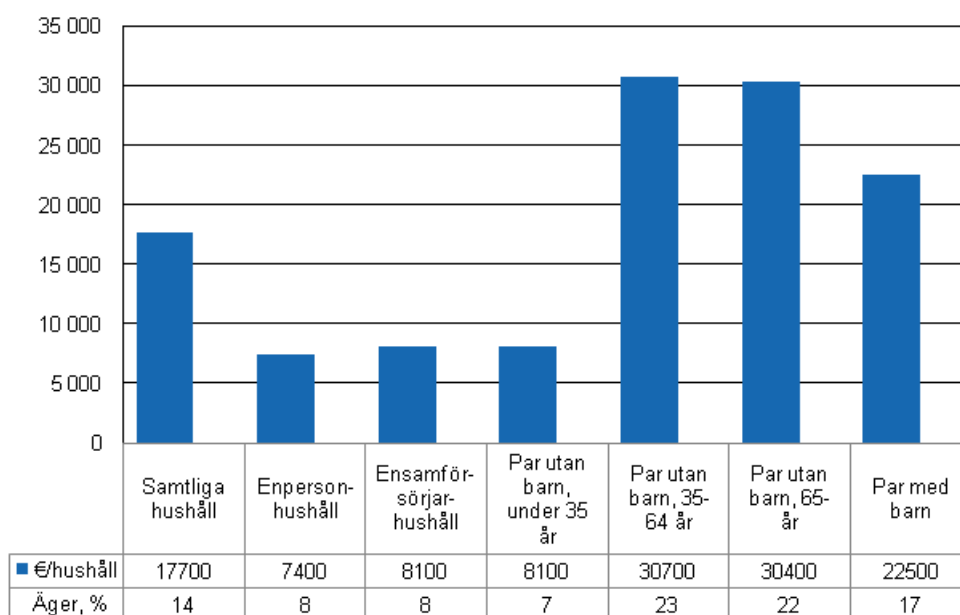
Det tar i allmänhet länge för förmögenheten att samlas, och därför kommer förmögenhetstoppen relativt sent under levnadsloppet. De unga årsklasserna har endast lite förmögenhet, medan det är vanligast att man har bostäder, sommarstugor och penningtillgångar strax före pensionsåldern. Den största genomsnittliga förmögenheten 2009 hade hushåll med 55–64-åringar, och den minsta förmögenheten hade under 25-åringar. Förmögenhetens sammansättning förändras bland annat med inkomst- och förmögenhetsnivå, ålder och livsskede. Av de förmögna hushållen, dvs. hushåll med 55–64-åringar, hade 79 procent en ägarbostad. Värdet på bostaden i egen användning var i genomsnitt 157 000 euro. Vart femte hushåll med 55–64-åringar äger placeringsbostäder. Av de unga hushållen med 25–34-åringar bor endast vartannat i egen bostad (49 %). Det högsta värdet på bostaden hade hushåll med 35–44-åringar som bodde i ägarbostad, 187 000 euro.

Bostadsägandet indelar hushållen i två kategorier också utifrån hushållstypen. Andelen hushåll som äger sin bostad är mellan 80 och 91 procent för de typiska bostadsägarhushållen, såsom 35–64-åringar, par i pensionsåldern och barnfamiljer. För hushåll med en person och en försörjare och under 35-åriga par är andelen bostadsägare betydligt lägre, mellan 39 och 53 procent. Särskilt barnfamiljer har placerat i en egen bostad, och värdet har stigit betydligt mer än genomsnittet från 2004. Värdet steg med en femtedel till 207 000 euro. Hos hushåll med en person var bostadens genomsnittliga värde 111 000 euro, vilket motsvarar en ökning på endast 5 procent från 2004.

Även förändringarna i hushållsstrukturen kan ha betydelse för fördelningen av förmögenheten. Antalet enpersonshushåll har ökat redan länge. År 2009 fanns det redan omkring en miljon enpersonshushåll, vilket är ungefär 40 procent av alla hushåll. Barnfamiljernas andel har minskat. År 1987 var andelen 24 procent, nu 17 procent.

Typiska placeringsobjekt för hushåll med personer i arbetsför ålder, 35–64-åringar, och även för par i pensionsåldern, var ägarbostäder, fritidsbostäder och placeringsbostäder. De hade en större andel av förmögenheten än genomsnittet i dessa objekt. Nästan var fjärde par i åldern 35–64 år hade placeringsbostäder, och placeringsbostädernas värde var omkring 31 000 euro (131 000 euro per hushåll som placerat i andrabostäder). Placeringsbostäder ägdes i nästan samma omfattning av par i pensionsåldern (diagram 2).

Figur 2. Ägandet av placeringsbostäder per typ av hushåll 2009, euro per hushåll och ägarnas andel av hushållen

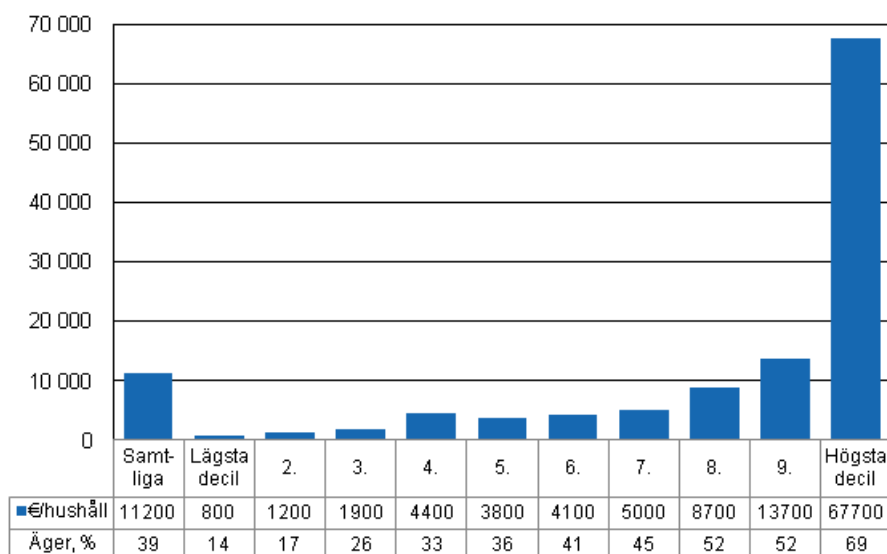
3. Välbärgade har pengar till börsplaceringar

Utvecklingen av den vanligaste posten av finansiella tillgångar, insättningar, har redan länge varit vikande. Även om förmögenhet har överförs till aktier och fonder, är insättningarnas andel av de finansiella tillgångarna fortfarande över 40 procent, medan börsaktiernas och fondplaceringarnas andel är omkring 30 procent.

Sammanlagt 39 procent av hushållen har börsaktier och fondplaceringar. Den högsta andelen, 40 procent, hade 45–54-åringar, och placeringarnas värde var i genomsnitt 42 000 euro. Lika vanligt var ägandet i yngre hushåll, 35–44-åringar, och äldre hushåll, 55–64-åringar, men de placerade beloppen var klart mindre än hos 45–54-åringarna.

När inkomsterna ökar placeras en allt större andel av penningtillgångarna i objekt med högre risk, såsom på börsen och i fonder. Aktie- och fondplaceringar ökar kraftigt först hos de allra förmögnaste (diagram 3). Hos största delen av befolkningen är riskplaceringar av detta slag relativt ringa. I den lägsta inkomstklassen (decil 1) hade endast 14 procent av hushållen aktie- och fondplaceringar. I den högsta inkomstklassen (decil 10) ökar andelen till omkring 70 procent. Även de placerade penningbeloppen flerfaldigas, då genomsnittet för samtliga hushåll var omkring 11 000 euro och för den högsta inkomstklassen 68 000 euro. De finansiella tillgångarna har fördelats mer ojämnt än lägenheter och övrig fast förmögenhet. Störst var koncentrationen inom börsaktier och fondbesparingar. Hushållen i den högsta inkomstklassen innehade 61 procent av alla börs- och fondtillgångar 2009.

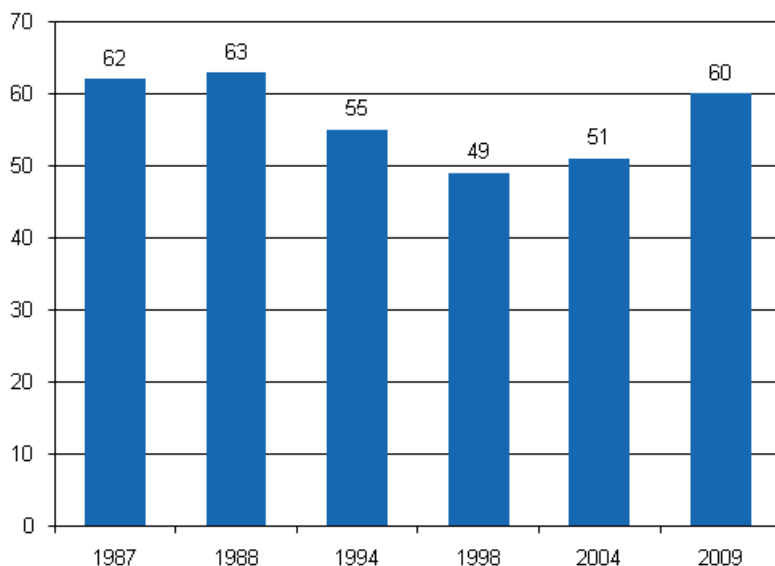
Figur 3. Hushållens ägande av börsaktier och fondplaceringar per inkomstdecil 2009, euro per hushåll och ägarandel av hushållen

4. Unga vuxna har den största skuldbördan

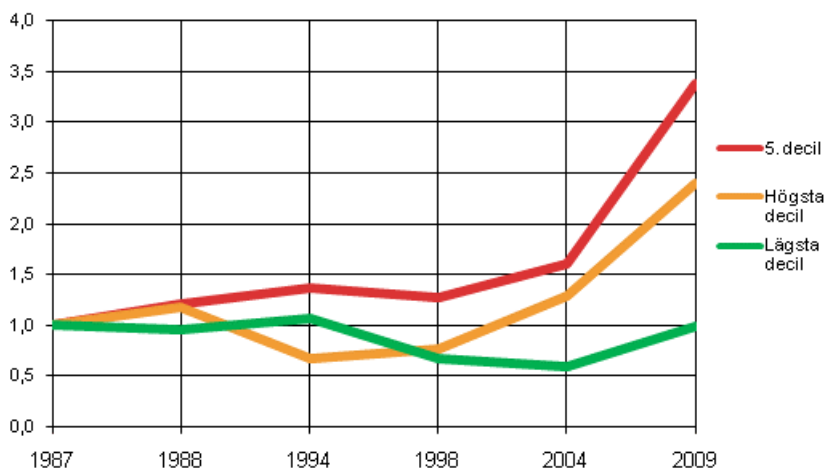
Inte på långt när alla finländare har skulder, även om hushållens skuldsättning har ökat. År 2009 hade 1,5 miljoner hushåll, dvs. 60 procent av alla hushåll, bostads- eller studieskulder eller andra skulder. Förekomsten av skuldsättning ligger nu nära siffrorna för 1980-talets omvälvningar på penning- och bostadsmarknaderna, och skuldbeloppen har ökat betydligt (diagram 4).

Figur 4. Andelen hushåll som tagit skuld 1987–2009, procent av hushållen

Skuldsättningen påverkas vid sidan av inkomsterna också av förmögenheten, som hos de minst bemedlade kan begränsa möjligheterna till skuldsättning. I diagram 5 visas ett index som beskriver skuldsättningsutvecklingen på olika bruttoförmögenhetsnivåer sedan 1987. Hos de minst bemedlade (decil 1) var skuldernas realbelopp 2009 på samma nivå som 1987. Däremot var de förmögna hushållens (decil 10) skulder nästan 2,5-faldiga jämfört med 1987. I förmögenhetsfördelningens mellersta del (decil 5) har skulderna ökat ännu snabbare och är nästan 3,5-faldiga.

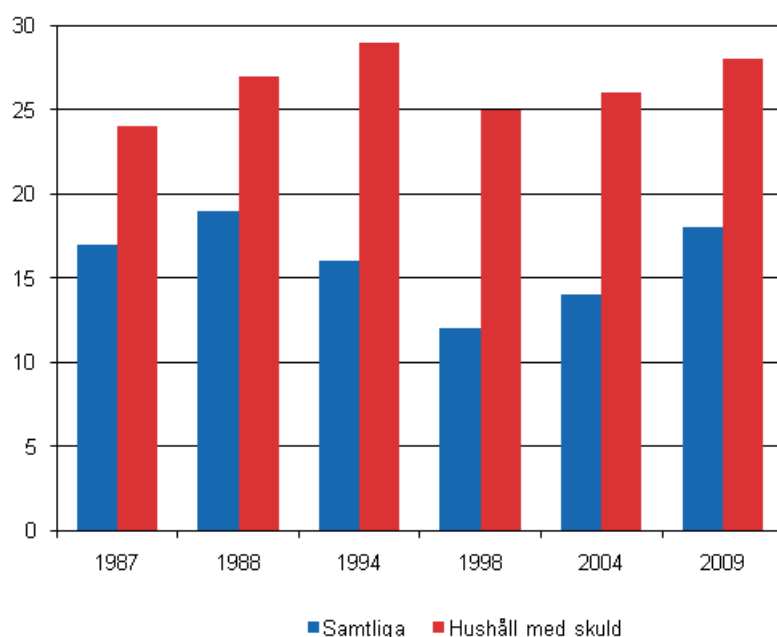
Figur 5. Index som beskriver skuldbeloppen i den lägsta, femte och högsta bruttoförmögenhetsdecilen 1987–2009 (år 1987 = 1)

Precis som förmögenheten och inkomsterna varierar även skulderna avsevärt i olika livsskeden. De största skulderna i förhållande till de disponibla inkomsterna har hushåll med unga vuxna, 25–34-åringar. När skulderna i relation till inkomsterna för alla hushåll är 80 procent, är siffran mer än det dubbla (179 %) för 25–34-åringarna. Skuldsättningsgraden i förhållande till inkomsterna kan således i de mest skuldsatta grupperna stiga över hundra procent, eftersom skuldbeloppet ställs i förhållande till de årliga inkomsterna vid beräkningen.

Skulderna återbetalas emellertid under en period av flera år. Som ett nyckeltal för skuldsättningen kan man också använda skuldbördan, som är en siffra som räknats i förhållande till bruttoförmögenheten. År 2009 var skuldbördan i genomsnitt 18 procent, och siffran har ökat med omkring 6 procentenheter på tio år. Siffran för de skuldsatta hushållen var 28 procent (diagram 6).

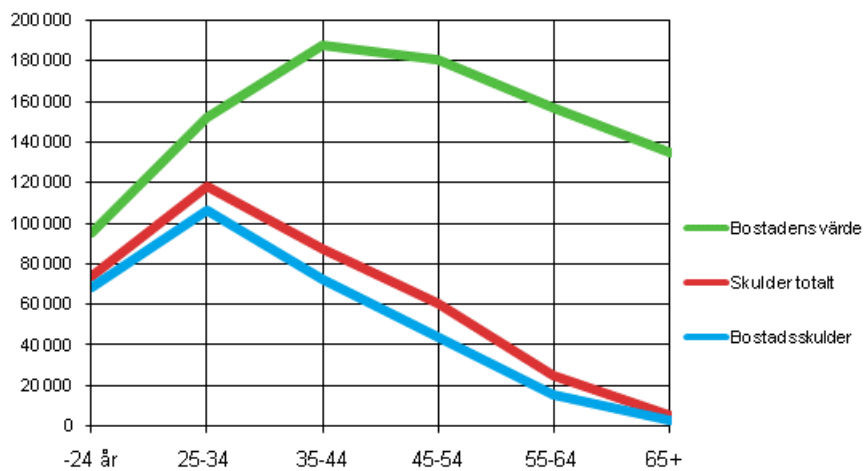
Figur 6. Skuldbördan (skulderna i förhållande till förmögenheten) för alla hushåll och skuldsatta hushåll, procent

Omkring 34 procent av hushållen hade bostadsskulder, och bostadsskuldernas andel av skulderna var 76 procent. Vart tredje hushåll (35 procent) hade en helt skuldfri ägarbostad. Då endast fem procent av 25–35-åringarna hade en skuldfri ägarbostad, var andelen omkring 70 procent hos dem som fyllt 65 år.

Antalet hushåll som bor i ägarbostad var 1,7 miljoner. När värdet på bostadsägarnas bostäder och deras bostadsskulder granskas i samma sammanhang, ser man att bostadsskulderna ökar kraftigt i de yngre årsklasserna, men att den egna bostadens förmögenhetsvärde samtidigt ökar (diagram 7). Skuldbördan minskar dock per åldersklass, och i pensionsåldern är skulderna så gott som återbetalda. När hushåll med unga vuxna (25–34-åringar) hade skulder på i genomsnitt nästan 120 000 euro, hade 65 år fyllda endast i genomsnitt 5 000 euro i skulder. Skuldbördan för hushåll med 25–34-åringar var 59 procent och för hushåll med 65-åringar 2 procent.

Figur 7. Bostadens värde, totala skulder och bostadsskulder för boende i ägarbostäder per åldersgrupp 2009, euro per hushåll som bor i ägarbostad

5. Hushåll som bor i urbana kommuner äger en tredjedel av skogarna

Hushållens förmögenhet har ovan granskats i den omfattning som det finns information om förmögenheten i de tidigare årens förmögenhetsundersökningar. Undersökningen 2009 omfattar även ägandet av skogar och åkerjord. Sammanlagt 13 procent av hushållen var skogsägare, sammanlagt 325 000 hushåll. Skogsegendomens genomsnittliga värde var 3 900 euro och åkerjordens genomsnittliga värde 1 900 euro per hushåll.

Jord- och skogsegendomens karaktär kan variera i olika befolkningsgrupper. Exempelvis hos lantbruksföretagare är jord- och skogsegendomen en del av produktionskapitalet. De har i genomsnitt skogsegendom för 76 900 euro och åkerjord för 79 400 euro.

Endast omkring 36 000 hushåll är längre lantbruksföretagare, och en granskning av fördelningen av skogsegendomen i hela landet visar att pensionärshushåll äger en tredjedel (33 procent) av skogarna. Lantbruksföretagarnas andel är 28 procent och tjänstemännens 21 procent. Andelen skogsägare som bor i urbana kommuner är 8 procent och andelen skogsägare som bor i landsbygdskommuner 30 procent. Skogsägare som bor i urbana kommuner äger dock över en tredjedel av den totala skogsegendomen (34 %). Motsvarande siffra för skogsägare som bor i landsbygdskommuner är 45 procent.

6. Förmögenhet, skulder och inkomster 2009

Tabell 1. Hushållens tillgångar, skulder och inkomster 1994, 2004 och 2009, euro per hushåll

Förmögenhetsstruktur	1994	2004	2009
1-6 Tillgångar totalt	86 960	158 970	192 060
1-2 Bostadsförmögenhet totalt	69 160	121 850	146 650
1 Bostädernas värde	60 110	106 570	125 860
1.1 Primära bostadens värde	53 720	91 560	108 130
1.2 Investeringsbostädernas värde	6 390	15 000	17 740
2 Fritidsbostädernas värde	9 060	15 280	20 790
3 Transportmedel	6 380	11 600	9 270
4-6 Finansiella tillgångar, totalt	11 410	25 520	36 130
4 Bankinlåning	8 770	12 290	15 390
5 Värdepapper	2 440	11 210	17 940
5.1 Börsnoterade aktier och fondandelar	1 590	8 780	11 150
5.2 Övriga aktier	210	1 900	6 510
5.3 Masskuldebrev	630	520	280
6 Individuella pensionsförsäkringar	210	2 020	2 800
Privata skulder totalt	14 010	21 530	35 360
- Bostadsskulder	11 190	17 950	26 980
- Konsumtionsskulder och övriga skulder	2 820	3 580	8 380
Nettoförmögenhet	72 940	137 440	156 690
Nettoförmögenhet, %av tillgångar	84	86	82
Disponibla inkomster	26 720	35 240	38 520
Disponibla penninginkomster	24 900	32 230	35 050
Gini-koefficienter			
Gini: Tillgångar	54,0	56,9	57,9
Gini: Nettoförmögenhet	62,3	62,3	66,6
Antal hushåll i urvalet	5 210	3 455	10 989
antal hushåll i populationen	2 270 000	2 415 000	2 531 500
Antal personer i genomsnitt	2,22	2,14	2,08

7. Undersökningsmetoder

Förmögenhetsundersökningen har gjorts med en ny metod. Till urvalshushållen i inkomstfördelningsstatistiken har kopplats registeruppgifter om bl.a. bostäder, aktieinnehav och fordon. Innehavsuppgifterna har prissatts i huvudsak till marknadspriser. Under de tidigare undersökningsåren samlades förmögenhetsuppgifterna in genom att intervjua hushåll. Registeruppgifter finns inte att få om alla förmögenhetsslag för statistiska ändamål. Därför har man varit tvungen att använda estimeringsmetoder av olika slag. Bland annat uppgifterna om insättningar beräknades med hjälp av en modellbaserad process utifrån intervjuuppgifterna från förmögenhetsundersökningen 2004. De förmögenhetsvärden som användes vid estimeringen skalades med hjälp av förändringsprocenten för hushållens insättningar, som erhålls från finansräkenskaperna, så att de motsvarar förändringen mellan 2004 och 2009.

På grund av den nya metoden varierar uppgifternas jämförbarhet beroende på förmögenhetspost. Exempelvis värdet på ickenoterade aktier har tagits fram med en kalkylmetod som inte är jämförbar med uppgifterna för tidigare år.

I tidsmässiga jämförelser har förmögenhetsvärdena omräknats till prisnivån för 2009 med hjälp av konsumentprisindexet.

Indelningen i åldersklasser har gjorts utifrån referenspersonens ålder. Som referensperson för ett hushåll väljs den medlem i hushållet som har de största personliga inkomsterna. De personliga inkomsterna har definierats utifrån register- och intervjuuppgifter.

Antalet urvalshushåll är 10 989, vilket motsvarar hela landets 2 531 500 hushåll.

Förfrågningar

Markku Säylä (09) 1734 3410

Veli-Matti Törmälehto (09) 1734 3680

Ansvarig statistikdirektör:

Riitta Harala (09) 1734 3604

toimeentulo.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

www.stat.fi

Källa: Hushållens förmögenhet